WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 26 listopada 2009 r.*

W sprawie C-363/08

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Verwaltungsgerichtshof (Austria) postanowieniem z dnia 25 czerwca 2008 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 sierpnia 2008 r., w postępowaniu:

Romana Slanina

przeciwko

Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Wien,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: J.C. Bonichot, prezes czwartej izby, pełniący obowiązki prezesa drugiej izby, C. Toader, C.W.A. Timmermans, K. Schiemann (sprawozdawca) i P. Kūris, sędziowie,

* Język postępowania: niemiecki.

rzecznik generalny: M. Poiares Maduro,
sekretarz: B. Fülöp, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 2 lipca 2009 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu R. Slaniny przez M. Tröthandla, Rechtsanwalt,

— w imieniu Unabhängiger Finanzsenat, Außenstelle Wien, przez W. Pavlika, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu rządu austriackiego przez C. Pesendorfer oraz M. Winkler, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu greckiego przez S. Vodinę oraz O. Patsopoulou, działające w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu polskiego przez M. Dowgielewicza, działającego w charakterze pełnomocnika,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez V. Kreuschitza, działającego w charakterze pełnomocnika,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni rozporządzenia Rady (EWG) nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r. (Dz.U. 1997, L 28, s. 1) (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1408/71").

2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy R. Slaniną, obywatelką austriacką, rozwódką, która przeniosła swoje miejsce zamieszkania do Grecji, a Unabhängiger Finanzsenat, oddział w Wiedniu, w przedmiocie zwrotu zasiłku rodzinnego i ulgi na córkę otrzymywanych przez zainteresowaną w Austrii.

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Artykuł 1 lit. f) ppkt (i) rozporządzenia nr 1408/71 definiuje „członka rodziny" jako:

„[…] każdą osobę określoną lub uznaną za członka rodziny lub określoną jako członek gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo, na mocy którego udzielane są świadczenia […]; jednakże, jeżeli to ustawodawstwo uznaje za członka rodziny lub członka gospodarstwa domowego jedynie osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące z pracownikiem, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli osoba, o której mowa, znajduje się głównie na utrzymaniu wspomnianego pracownika […]".

4 Zgodnie z art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71 znajduje ono zastosowanie do:

„[…] pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku z państw członkowskich i są obywatelami jednego z państw członkowskich […], jak i do członków ich rodzin oraz do osób pozostałych przy życiu".

5 Artykuł 13 rozporządzenia nr 1408/71 stanowi:

„1. Z zastrzeżeniem art. 14c osoby, do których stosuje się niniejsze rozporządzenie podlegają wyłącznie ustawodawstwu jednego państwa członkowskiego. Przepisy niniejszego tytułu określają ustawodawstwo właściwe.

2. Z zastrzeżeniem przepisów art. 14–17:

a) pracownik najemny zatrudniony na terytorium jednego państwa członkowskiego podlega ustawodawstwu tego państwa, nawet jeżeli zamieszkuje na terytorium innego państwa członkowskiego […]

[…]".

6 Zgodnie z art. 73 rozporządzenia nr 1408/71, zatytułowanym „Pracownicy najemni lub osoby prowadzące działalność na własny rachunek, których członkowie rodziny zamieszkują w państwie członkowskim innym niż państwo właściwe":

„Pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek podlegający ustawodawstwu państwa członkowskiego są uprawnieni w odniesieniu do członków swojej rodziny, którzy zamieszkują [na] terytorium innego państwa członkowskiego, do świadczeń rodzinnych przewidzianych przez ustawodawstwo pierwszego państwa, tak jakby zamieszkiwali oni [na] terytorium tego państwa, z zastrzeżeniem przepisów załącznika VI".

7 Artykuł 76 ust. 1 rozporządzenia nr 1408/71, zatytułowany „Zasady pierwszeństwa w przypadku zbiegu praw do świadczeń rodzinnych zgodnie z ustawodawstwem państwa właściwego i zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego miejsca zamieszkania członków rodziny", stanowi:

„W przypadku gdy w tym samym okresie dla tego samego członka rodziny i z tytułu wykonywania działalności zawodowej świadczenia rodzinne są przewidziane w ustawodawstwie państwa członkowskiego, na którego terytorium zamieszkują członkowie rodziny, prawo do świadczeń rodzinnych należnych zgodnie z ustawodawstwem innego państwa członkowskiego, w danym wypadku na podstawie art. 73 lub 74, jest zawieszane do wysokości przewidzianej w ustawodawstwie pierwszego państwa członkowskiego".

8 Wprawdzie rozporządzenie nr 1408/71 zostało zmienione w okresie istotnym dla sporu przed sądem krajowym, to jednak nie ma to znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszego sporu.

Uregulowania krajowe

9 Zgodnie z art. 2 ust. 1 Familienlastenausgleichsgesetz (ustawy w sprawie wyrównania wydatków rodzinnych poprzez zasiłki) z 1967 r. (zwanej dalej „FLAG") prawo do zasiłku rodzinnego na dzieci mają osoby, które posiadają stałe miejsce zamieszkania lub zwykłe miejsce pobytu na terytorium federalnym.

10 Artykuł 2 ust. 2 FLAG stanowi, że prawo do zasiłku rodzinnego na dziecko ma osoba, do której gospodarstwa domowego należy dziecko. Osoba, do której gospodarstwa domowego dziecko nie należy, a która jednak głównie ponosi koszty utrzymania dziecka, ma prawo do zasiłku rodzinnego wtedy, gdy żadna inna osoba nie jest uprawniona do tego zasiłku na podstawie zdania pierwszego tego ustępu.

11 Artykuł 2 ust. 8 FLAG stanowi, że osoby, które posiadają miejsce zamieszkania zarówno na terytorium federalnym, jak i za granicą mają prawo do zasiłku rodzinnego tylko wtedy, gdy posiadają główny ośrodek swych życiowych interesów na terytorium federalnym, a dzieci stale przebywają na terytorium federalnym. Dana osoba posiada główny ośrodek interesów życiowych w państwie, z którym jest ściślej związana pod względem osobistym i ekonomicznym.

12 Artykuł 26 ust. 1 FLAG stanowi:

„Ten, kto zasiłek rodzinny uzyskał niezgodnie z prawem, zobowiązany jest do zwrotu stosownych kwot […]".

Postępowanie przed sądem krajowym i pytania prejudycjalne

13 Z postanowienia odsyłającego wynika, że R. Slanina jest matką Niny, urodzonej w dniu 23 czerwca 1991 r. Na początku pobierania zasiłku przez R. Slaninę warunki jego przyznania były spełnione.

14 Od 1997 r. R. Slanina mieszka na stałe w Grecji, gdzie Nina od jesieni tego roku uczęszcza do szkoły. Ojciec Niny, były mąż R. Slaniny, jest obywatelem austriackim, który mieszka i wykonuje działalność zawodową w Austrii. Skarżąca przed sądem krajowym sama sprawuje opiekę rodzicielską nad córką. Ojciec dziecka jest zobowiązany do alimentacji, jednakże nie wywiązuje się z tego obowiązku.

15 W okresie od dnia 1 stycznia 1998 r. do dnia 31 października 2003 r. R. Slanina pobierała w Austrii zasiłek rodzinny i korzystała z ulgi na córkę Ninę w kwocie łącznie 10 884,95 EUR, w tym 7824,79 EUR zasiłku oraz 3060,16 EUR ulgi. Decyzją Finanzamt (urzędu podatkowego) w Mödling (Austria) z dnia 22 października 2003 r. zażądano od skarżącej zwrotu tych kwot, ponieważ od 1997 r. przebywała ona stale wraz z córką w Grecji. Finanzamt uznał, że nie był spełniony jeden z warunków przyznania zasiłku rodzinnego na podstawie art. 2 ust. 8 FLAG dotyczący głównego ośrodka życiowych interesów i stałego pobytu dziecka w Austrii.

16 Do roku 2001 skarżąca nie pozostawała w Grecji w stosunku pracy ani nie była zarejestrowana jako poszukująca pracy. Utrzymywała się ze środków przekazanych przez krewnych i z oszczędności. Od 2001 r. skarżąca jest zatrudniona w charakterze przewodnika przez greckie przedsiębiorstwo na okres od maja do początku października każdego roku.

17 Skarga R. Slaniny na decyzję Finanzamt z Mödling z dnia 22 października 2003 r. została najpierw oddalona decyzją wstępną z dnia 9 grudnia 2004 r. wydaną przez Finanzamt, a następnie decyzją Unabhängiger Finanzsenat, oddział w Wiedniu, z dnia 30 czerwca 2005 r. W konsekwencji skarżąca odwołała się do sądu krajowego. Stwierdziła ona zasadniczo, że jeżeli ma mocy ustawodawstwa austriackiego nie przysługiwał jej zasiłek rodzinny, to należało zastosować rozporządzenie nr 1408/71. W związku z tym że ojciec Niny, jej były mąż, mieszka i pracuje w Austrii, R. Slanina ma prawo zgodnie z art. 73 tego rozporządzenia do zasiłku rodzinnego, bez względu na fakt, że mieszka w Grecji.

18 W tych okolicznościach Verwaltungsgerichtshof postanowił zawiesić postępowanie i skierować do Trybunału następujące pytania prejudycjalne:

„1) Czy z rozporządzenia nr 1408/71 […] wynika, że niewykonująca działalności zawodowej rozwiedziona małżonka mężczyzny zamieszkałego i zatrudnionego w Austrii zachowuje w Austrii prawo do zasiłku rodzinnego (na dziecko), w sytuacji

gdy obiera miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim i przenosi tam główny ośrodek swych życiowych interesów, i jeżeli nadal nie wykonuje tam działalności zawodowej?

2) Czy dla udzielenia odpowiedzi na pytanie pierwsze znaczenie ma okoliczność, iż Austria, gdzie pozostaje rozwiedziony małżonek, który zamieszkuje i pracuje zawodowo wyłącznie tam, przyznaje temu mężczyźnie pod pewnymi warunkami prawo do zasiłku rodzinnego (na dziecko), jeżeli rozwiedziona małżonka nie jest już uprawniona do tego zasiłku?

3) Czy z rozporządzenia nr 1408/71 wynika uprawnienie rozwiedzionej małżonki do zasiłku rodzinnego (na dziecko) w Austrii, gdzie mieszka i pracuje zawodowo rozwiedziony małżonek i ojciec dziecka, jeżeli okoliczności wskazane w pytaniu pierwszym zmieniają się w ten sposób, że małżonka podejmuje w nowym państwie członkowskim działalność zawodową?"

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

W przedmiocie pytań pierwszego i drugiego

19 W pytaniach pierwszym i drugim, które należy zbadać łącznie, sąd krajowy zmierza zasadniczo do ustalenia, czy art. 73 rozporządzenia nr 1408/71 należy interpretować w taki sposób, że osoba rozwiedziona, której przez właściwe władze państwa członkowskiego, w którym ona sama mieszkała, a jej były małżonek w dalszym ciągu mieszka i pracuje, wypłacany był zasiłek rodzinny, zachowuje prawo do tego zasiłku, nawet jeżeli wyprowadza się z tego państwa i obiera miejsce zamieszkania dla siebie i dla

dziecka w innym państwie członkowskim, w którym nie pracuje, i to również w sytuacji, gdyby jej były małżonek, ojciec dziecka mógł otrzymywać ten zasiłek w państwie swojego miejsca zamieszkania.

20 Z akt sprawy wynika, że R. Slanina jest byłą małżonką pracownika, który w okresie istotnym dla sprawy przed sądem krajowym zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 rozporządzenia nr 1408/71 podlegał ustawodawstwu Republiki Austriackiej, gdzie wykonywał działalność zawodową.

21 Zgodnie z art. 73 rozporządzenia nr 1408/71 pracownik najemny lub osoba prowadząca działalność na własny rachunek podlegający ustawodawstwu państwa członkowskiego są uprawnieni odnośnie do członków swojej rodziny zamieszkujących na terytorium innego państwa członkowskiego do świadczeń rodzinnych przewidzianych przez ustawodawstwo tego pierwszego państwa, tak jak gdyby zamieszkiwali oni na terytorium tego państwa.

22 Celem art. 73 jest zapewnienie członkom rodziny pracownika podlegającego ustawodawstwu państwa członkowskiego, którzy mieszkają w innym państwie członkowskim, świadczeń rodzinnych przewidzianych ustawodawstwem pierwszego państwa członkowskiego (zobacz wyroki: z dnia 10 października 1996 r. w sprawach połączonych C-245/94 i C-312/94 Hoever i Zachow, Rec. s. I-4895, pkt 32; a także z dnia 5 lutego 2002 r. w sprawie C-255/99 Humer, Rec. s. I-1205, pkt 39).

23 Wprawdzie sąd krajowy nie zwrócił się do Trybunału z pytaniem w tym względzie, to jednak należy podnieść, że prawo do świadczeń rodzinnych na dziecko wypłacanych R. Slaninie lub jej byłemu małżonkowi na podstawie art. 73 rozporządzenia nr 1408/71 zależy istotnie od tego, czy dziecko wchodzi w podmiotowy zakres stosowania rozporządzenia nr 1408/71. Rzeczony zakres podmiotowy został zdefiniowany w art. 2 tego rozporządzenia. I tak zgodnie z tym art. 2 ust. 1 niniejsze rozporządzenie stosuje się w szczególności do „pracowników najemnych i osób prowadzących działalność na własny rachunek, którzy podlegają lub podlegali ustawodawstwu jednego lub kilku z państw członkowskich i są obywatelami jednego z państw członkowskich […], jak i do członków ich rodzin […]”.

24 Pojęcie „członka rodziny” zostało zdefiniowane w art. 1 lit. f) ppkt (i) rozporządzenia nr 1408/71 jako oznaczające „każdą osobę określoną lub uznaną za członka rodziny lub określoną jako członek gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo, na mocy którego udzielane są świadczenia […]; jednakże jeżeli to ustawodawstwo uznaje za członka rodziny lub członka gospodarstwa domowego jedynie osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące z pracownikiem, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli osoba, o której mowa, znajduje się głównie na utrzymaniu wspomnianego pracownika […]”.

25 I tak po pierwsze, przepis ten odsyła wyraźnie do ustawodawstwa krajowego, definiując „członka rodziny” jako „każdą osobę określoną lub uznaną za członka rodziny lub określoną jako członek gospodarstwa domowego przez ustawodawstwo, na mocy którego udzielane są świadczenia […]”, tj. w sprawie przed sądem krajowym przez przepisy FLAG.

26 Po drugie, art. 1 lit. f) ppkt (i) rozporządzenia nr 1408/71 uściśla, że „jednakże, jeżeli to ustawodawstwo [krajowe] uznaje za członka rodziny lub członka gospodarstwa domowego jedynie osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące z pracownikiem, warunek ten uważa się za spełniony, jeżeli osoba, o której mowa, znajduje się głównie na utrzymaniu wspomnianego pracownika […]”.

27 Na sądzie krajowym spoczywa zatem obowiązek sprawdzenia, czy warunek z art. 1 lit. f) ppkt (i) rozporządzenia nr 1408/71 został spełniony w niniejszym przypadku, tj. czy dziecko nawet jeżeli nie mieszkało z ojcem w okresie istotnym w sprawie przed sądem krajowym, można uznać w rozumieniu prawa krajowego i na potrzeby jego stosowania za „członka rodziny” swojego ojca, a w przypadku odpowiedzi przeczącej — czy można uznać je za będące „głównie na [jego] utrzymaniu”.

28 Z materiałów przedłożonych Trybunałowi wynika, że były małżonek R. Slaniny był istotnie zobowiązany do alimentacji na rzecz swojej córki Niny. Fakt, że nie wywiązywał

się z tego obowiązku, nie ma znaczenia dla stwierdzenia, czy Nina jest członkiem jego rodziny.

29 Gdyby ustalenia dokonane przez sąd krajowy miały prowadzić do wniosku, że sytuacja w sprawie przed sądem krajowym wchodzi w zakres podmiotowy stosowania rozporządzenia nr 1408/71, pojawi się pytanie, czy osoba znajdująca się w sytuacji R. Slaniny może powołać się na art. 73 tego rozporządzenia. Sąd krajowy zwraca się ponadto do Trybunału z pytaniem, czy okoliczność, że rozwiedziony małżonek mieszka w Austrii, gdzie pracuje i miałby prawo do rozpatrywanych świadczeń na mocy prawa krajowego, może mieć wpływ na prawo osoby znajdującej się w sytuacji R. Slaniny do zachowania tych świadczeń.

30 W tym względzie należy najpierw podkreślić, że nie ma znaczenia fakt, iż R. Slanina i jej były małżonek są rozwiedzeni. Trybunał stwierdził już bowiem, że wprawdzie rozporządzenia nr 1408/71 nie dotyczy bezpośrednio sytuacji rodzinnych następujących po rozwodzie, jednak nic nie uzasadnia ich wykluczenia z zakresu stosowania tego rozporządzenia. I tak jedną z normalnych konsekwencji rozwodu jest przyznanie opieki nad dzieckiem jednemu z rodziców, z którym dziecko będzie mieszkać. Może się z różnych przyczyn zdarzyć, że tak jak w niniejszym przypadku, w następstwie rozwodu rodzic, który opiekuje się dzieckiem, wyjedzie z państwa członkowskiego swojego pochodzenia i osiedli się w innym państwie członkowskim, żeby tak jak to miało miejsce w ww. wyroku w sprawie Humer, tam pracować lub tak jak w sprawie przed sądem krajowym, podjąć pracę zarobkową dopiero po upływie kilku lat od zamieszkania w tym państwie. W takim przypadku miejsce zamieszkania nieletniego dziecka przeniesione zostanie również do tego państwa członkowskiego (zob. ww. wyrok w sprawie Humer, pkt 42, 43).

31 Należy stwierdzić, że świadczenia rodzinne ze swej natury nie mogą być rozważane jako należne danej osobie w oderwaniu od jej sytuacji rodzinnej. W konsekwencji nie ma znaczenia, że świadczenia rodzinne przyznawane są R. Slaninie, nie zaś samemu pracownikowi, tj. jej byłemu małżonkowi (zob. ww. wyrok w sprawie Humer, pkt 50).

32 Mając na względzie powyższe, na pytania pierwsze i drugie należy odpowiedzieć, że art. 73 rozporządzenia nr 1408/71 należy interpretować w ten sposób, że osoba rozwiedziona, której przez właściwe władze państwa członkowskiego, w którym ta osoba mieszkała, a jej były małżonek w dalszym ciągu mieszka i pracuje, wypłacany był zasiłek rodzinny, zachowuje prawo do tego zasiłku na dziecko, pod warunkiem że zostanie ono uznane za „członka rodziny" byłego małżonka w rozumieniu art. 1 lit. f) ppkt (i) tego rozporządzenia, nawet jeżeli wyprowadzi się ona z tego państwa celem zamieszkania ze swoim dzieckiem w innym państwie członkowskim, w którym nie pracuje, i to również w sytuacji, gdyby jej były małżonek, ojciec dziecka mógł otrzymywać ten zasiłek w państwie swojego miejsca zamieszkania.

W przedmiocie pytania trzeciego

33 W pytaniu trzecim sąd krajowy zwraca się zasadniczo do Trybunału o ustalenie, czy fakt, że R. Slanina podjęła działalność zawodową w Grecji, ma wpływ na przysługujące jej prawo do zasiłku rodzinnego w Austrii.

34 Gdyby zostałoby ustalone, że wykonywanie działalności zawodowej rzeczywiście uprawnia w Grecji do zasiłku rodzinnego równoważnego zasiłkowi pobieranemu w Austrii, wówczas odpowiedź na to pytanie byłaby twierdząca.

35 Z uwag przedstawionych przez rząd grecki oraz Komisję wynika, że ustawodawstwo greckie przewiduje wypłatę zasiłku rodzinnego jedynie niektórym pracownikom najemnym. Wypłata zasiłku jest zawsze związana ze stosunkiem pracy — samo mieszkanie w Grecji nie wystarcza. Do sądu krajowego należy ustalenie, czy

okoliczność, iż R. Slanina wykonywała działalność zawodową na terytorium Republiki Greckiej, uprawnia ją do zasiłku rodzinnego w tym państwie członkowskim.

36 Jeżeli okaże się, że tak jest, wówczas zastosowanie znajdzie zasada „niekumulowania" przewidziana w art. 76 rozporządzenia nr 1408/71. Zasada ta ma na celu rozwiązanie zbiegu praw do świadczeń rodzinnych należnych na podstawie z jednej strony art. 73 tego rozporządzenia, a z drugiej strony ustawodawstwa krajowego państwa miejsca zamieszkania członków rodziny, odnośnie do których powstaje uprawnienie do świadczeń rodzinnych w związku z wykonywaniem działalności zawodowej (zob. wyrok z dnia 7 czerwca 2005 r. w sprawie C-543/03 Dodl i Oberhollenzer, Zb.Orz. s. I-5049, pkt 53).

37 Zgodnie z art. 76 rozporządzenia nr 1408/71 obowiązek wypłaty świadczeń rodzinnych spoczywa zatem w pierwszej kolejności na Republice Greckiej, jako że jest to państwo członkowskie miejsca zamieszkania Niny i jej matki. Prawo do świadczeń rodzinnych austriackich wynikające z art. 73 tego rozporządzenia ulega zatem zawieszeniu do wysokości kwoty świadczeń przewidzianych przez ustawodawstwo greckie.

38 Mając na uwadze powyższe, na pytanie trzecie należy odpowiedzieć, że wykonywanie przez osobę znajdującą się w sytuacji takiej jak skarżąca przed sądem krajowym działalności zawodowej w państwie członkowskim jej miejsca zamieszkania rzeczywiście uprawniające do zasiłku rodzinnego powoduje zawieszenie na podstawie art. 76 rozporządzenia nr 1408/71 prawa do zasiłku rodzinnego należnego zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego, na którego terytorium były małżonek tej osoby wykonuje działalność zawodową, do wysokości kwoty świadczeń przewidzianych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego miejsca zamieszkania tej osoby.

W przedmiocie kosztów

39 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Wykładni art. 73 rozporządzenia Rady nr 1408/71 z dnia 14 czerwca 1971 r. w sprawie stosowania systemów zabezpieczenia społecznego do pracowników najemnych, osób prowadzących działalność na własny rachunek i do członków ich rodzin przemieszczających się we Wspólnocie, w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem Rady (WE) nr 118/97 z dnia 2 grudnia 1996 r., należy dokonywać w ten sposób, że osoba rozwiedziona, której przez właściwe władze państwa członkowskiego, w którym ta osoba mieszkała, a jej były małżonek w dalszym ciągu mieszka i pracuje, wypłacany był zasiłek rodzinny, zachowuje prawo do tego zasiłku na dziecko, pod warunkiem że zostanie ono uznane za „członka rodziny" byłego małżonka w rozumieniu art. 1 lit. f) ppkt (i) tego rozporządzenia, nawet jeżeli wyprowadzi się ona z tego państwa celem zamieszkania ze swoim dzieckiem w innym państwie członkowskim, w którym nie pracuje, i to również w sytuacji, gdyby jej były małżonek, ojciec dziecka mógł otrzymywać ten zasiłek w państwie swojego miejsca zamieszkania.**

2) **Wykonywanie przez osobę znajdującą się w sytuacji takiej jak skarżąca przed sądem krajowym działalności zawodowej w państwie członkowskim jej miejsca zamieszkania rzeczywiście uprawniające do zasiłku rodzinnego powoduje zawieszenie na podstawie art. 76 rozporządzenia nr 1408/71,**

w brzmieniu zmienionym i uaktualnionym rozporządzeniem nr 118/97, prawa do zasiłku rodzinnego należnego zgodnie z ustawodawstwem państwa członkowskiego, na którego terytorium były małżonek tej osoby wykonuje działalność zawodową, do wysokości kwoty świadczeń przewidzianych przez ustawodawstwo państwa członkowskiego miejsca jej zamieszkania.

Podpisy